

FØROYA SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 51.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á
1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Nýggjársaftan 31. desember 1944.

Bladid verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárid

18. árg.

Framtíðin.

Vit hava hildið jól og hitt gamla árið fer at fara aftur um. Tey flestu vóru vónsvikin, tí vit høvdu vantað at hildið jól í friði og sæð eitt nýtt ár koma undan, ið boðaði okkum, at menn høvdu lagt vónir frá sær og vóru farnir til friðar- og semjingarverk.

So var altso ikki. Hetta gamla árið fer í kav, og endin sæst ikki á leikinum, hetta blóðiga stríð, sum tjóðirnar standa í, er enn upp á tað hardasta, og tað er eingin maður, ið siga kann nær tað fer at enda.

Tað verður ótta tikið til, at eitt nýtt ár er sum ein afturlatin bók, ið vit sleppa at lesa blað fyri blað, síðu fyri síðu. Og tað fer at vera sjálvandi at í slíkum tíðum fara bæði tey einstøku og tjóðirnar undir at lesa bókin við ótta og stúran. Men tað er tað merkiliga við menniskjuni, at í henni er ein hugvandi andalig meg, sum er fer fyri at halda henni uppi og bera hana gjøgnum slíkar ragnarokstíðir.

Hon hevur ongantíð verið so stóð, at hon hevur heilt mist trúgv og álít á framtíðina. Hon hevur ongantíð lagt seg sum tey plægdu at taka til: at doyggja. Hon hevur lyft høvdið og er farin undir framtíðina við treysti.

Tað er eisini tað, ið vit fara at lita á hesa ferð, at henni stendur til batar, og hon fer at koma undan. Tí er tað, at hetta árið 1945 er eitt so hugtakandi ár. Í hesum árinum vænta vit ikki at verða svikin, men at frætta at ódnin er hildin upp at, og at svørðini eru stungin í slíðran. Og tá er tað, vit fara at síggja hetta framtíðar verk, sum menn boða frá at fara undir, tá ið alt skal byggjast upp aftur, sum sorlað er, og menniskjuni í semju og góðvild skulu finna hvørt annað.

Tó er tað tað við framtíðina, at vit eiga ikki at vera ov ljósskygd, eins og vit ikki eiga at vera ov dapurskygd.

Hetta verk er eitt so stórt verk og so ábyrgdarmikið, at vit óttafull og í spurningi lita á, tá ið á tí verður tikið.

Tað tykist okkum tí vera tað størsta og besta ynski, tá ið vit skulu enda hetta gamla árið og taka ímóti tí nýggja, at hetta verk

Tá ið fólkaflokkurin drap seg sum sjálvstýrisflokk.

Veitst tú:

at fólkaflokkurin var so veikur í knænum í fjør (1943), at hann tordi ikki at lata javnaðarmanna stjórnarskipanaruppskot heilskapað til atkvøðugreiðslu?

Tá ið uppskotið av formansins lócuta atburði og lótingsmansins Djurhuusar villtu nei-atkvøðu var pettað so sundur, at eingin javnaðarmaður kundi koma fram at greiða atkvøðu, bóðu javnaðarmenn skriftliga bæði sambandsmenn og fólkaflokksmenn um at bæta tað avugtu atkvøðuviðgerð við at stemma fyri, at uppskotið kundi koma aftur til atkvøðugreiðslu.

Sambandsmenn søgdu nei, og hóast fólkaflokksmenn høvdu roynt at villeitt fólk við bæði skriftliga í »Dagblaðnum» og munnliga at halda fram, at javnaðarmenn ikki høvdu viljað greitt atkvøðu fyri feirra egna uppskoti, søgdu teir eisini nei.

Men javnaðarmenn lögdu kortini fram uppskot um, at teirra uppskot skuldi verða tikið upp aftur til atkvøðugreiðslu. Tað fall. Men nú skuldi tað eins og øll mál, sum koma ov seint inn til vanliga viðgerð, og sum við atkvøðugreiðslu ikki sleppa til viðgerðar við tað sama, av sær sjálvum verðið goymt til næstu tingsetu, altsó til seinastu setu.

Men veitst tú:

at fólkaflokksformaðurin í ár (1944) tók sær tað óglegu makt at beina javnaðarmanna stjórnaruppskot, ið soleiðis við fullum tingskipanarrætti skuldi komið fyri, burtur, stinga tað undir stólin. Hann nektaði tí aftur í ár atkvøðuviðgerð. Hann legði tað ongantíð fram.

Og tá ið javnaðarflokksformaðurin lýsti eftir tí undir amtmansmálaorðadráttinum á tingi kom ikki eitt einasta orð til svars frá fólkaflokkinum. Ikki eitt einasta orð! Teir steintagdu. Sótú sum

má eydnast monnum, og at teir mugu finna fram til, fram fyri alt, eitt satt og rættvíst grundarlag at byggja framtíðina á. Finna eisini fram á eina andaliga kraft, sum kann endurnýggja og umskapa okkara gamla veraldarpart.

smolturskotnir. Tóku við øllum ábreiðslum. Men teir sleptu ikki sínum valdstaki á javnaðarmanna stjórnarskipanaruppskoti. Tað var og bleiv burturi.

Hvi? spyrst tú, bóru fólkaflokksmenn seg soleiðis at? Hvi tordu teir ikki at lata uppskotið koma til atkvøðugreiðslu?

Ja, hvi? Er nøkur onnur forkláring møgulig uttan tann, at fólkaflokkurin ongantíð hevur melet eitt einasta orð við sitt sjálvstýrisreyp. Hann hevur bara brúkt tað til at fjala yvir tí av fólkunum forðenda vinnuflokkspolitikki, ið var fyri alt í verðini at verja stórmannaintressurnar!

Fólkaflokkurin er so sanniliga eingin sannur fullveldisflokkur. Hann er og hevur verið og verður einans ein trongskygður stórmannaverjari. Allar hansara stóður á tingi vátta sannleikan av hesum. Altíð tá ið á hevur staðið at givið tinginum, landinum meira heimaraði, fíggarliga orku at taka sjálvstýristøk hevur hann sviðið. Altíð! Altíð! Høvur hann selt sjálvstýrisinteressurnar og valt at verja stórmannaintressurnar, tá ið talan hevur verið um at valt millum hesar.

Ein av okkara navnframastu og vitugastu gomlu sjálvstýrismonnum segði, tá ið hann hevði lisið javnaðarmanna megnaruppskot til stjórnarskipan:

Lat fólkaflokkinn fella hetta uppskot um hann torir. Harvið drepur hann seg æviga í Føroya søgu sum sjálvstýrisflokk. Tí enn hevur einki so fullgiggjað og vittingangandi uppskot í stjórnarrætti fyri Føroyingar ligið frammi á tingborði.

Tað skal ikki gretta, at trell leypa í hesi vísmanna orð.

Við snari støðu til javnaðarmanna stjórnarskipanaruppskot drap fólkaflokkurin seg sum sjálvstýrisflokk.

Heimatíðindi.

Gudstænastur.

Sunnudaginn millum jól og nýggjár (nýggjársaftan) kl. 11 f. p. prædikar J. Joensen, prestur í Havnar kirkju (skriftarmál kl. 10.40) og sama dag kl. 11.15 s. p. prædikar J. Joensen prestur í Havnar kirkju. Talvan gongur fyri kirkjuna.

Nýggjársdag kl. 11 f. p. prædikar J. Joensen prestur í Havnar kirkju (talvan gongur fyri »Det danske Bibelselskab»), og nýggjársdag kl. 6 s. p. prædikar Joensen prestur í Havnar kirkju (minnisgudstænasta fyri teir sjómenn, sum forust á havinum í árinum 1944).

Talvan gongur, peningurin, sum lagd-

ur verður í talvuna, vil meinighetsráðið flýggja teimum, sum sita illa eftir: einkjum, børnum og gomlum foreldrum. Er tað onkur, ið ikki kann koma í kirkju, men sum fegin vildi veitt nakad til hetta endamáli, tekur meinighetsráðið fegit ímóti tí.

Minnisgudstænasta.

Tey síðstu árin hevur gudstænastan í Havnar kirkju um kvøldið nýggjársdag serliga verið kannað fiskimonnum okkara. Á markinum millum tað gamla og tað nýggja árið vildu vit fegin veitt Føroya fiskimonnum eina tøk fyri strev og strid teirra á sjónum, tí bert um teirra arbeiði eydnast, kunnu vit liva her á landi; á henda hátt vildu vit fegin takka Gudi fyri hvønn tann, sum kom aftur í øllum góðum, og samstundis vildu vit biðja Gud um at varðveita teir í komandi ári; og somuleiðis vilja vit minnast teir, ið ikki komu aftur, og sýna teimum, sum mistu, samkenslu okkara í sorg teirra.

Gomul foreldur, børn og einkur — summar heilt ungar, adrar á bestu árum — máttu fara einsamøll um nýggjarsgátt. Hann, ið var altíð hjá teimum, kom ikki. Leingi hugdu tey, leingi vónadu tey, men eingin kom, og tá tíðin var liðin, máttu tey fara einsamøll við tungum hjarta, mangan við neyðni í hølunum, inn í tað nýggja árið.

Aftur í ár eru tí verri ikki fáir at minnast, og skylda okkara er at gera tað.

J. Joensen, prestur.

Appelsinir og súrepli.

Fátt hevur gleitt børnin so nógv sum appelsinurnar og súreplini til jóla, so frálíka góðar hesar fruktir vóru.

12 tons

av kjöti vóru játtað »licens» fyri til jóla; men einans 6 konu.

Oveður

hevur forðað øllum útróðri.

Trolararnir

ið hava verið undir Íslandi, komu borbfullir heim til jóla. »Vesturvardin» seldi fyri 9000 pd. »Leivur Øssursson», ið hevur ligið niðri og biðað eftir trolspæli, kom aftur jólaftans kvøld. Hann hevði kjøt og hóp av jólagóða við sær.

Hann sigldi til Íslands fjórda dag.

Býráðsvalið

víst eitt: pílin móti hjartanum á fólkaflokkinum.

Tað skuldi eisini verið lögð, um ein so forlorin »fullveldisflokkur» og stórmannaverjari kann liva í Føroyum.

»Følv».

Aftur í ár hevur jólabladid »Følv» verið at fingid í bokabúðunum, og tykist okkum, at tað gerst ríkari og rúmari ár undan ári.

Útgevjararnir, O. Hermannsen og Poul Arne Joensen, prentarar, hava verið heppnir í vali av hjálparmonnum.

Hedin Bru, H. A. Djurhuus, Regin í Lid, Sverre Patursson, Mikkiál á Ryggi og Louis Zachariassen eru høvundar, ið ikki sláa fálscar mentir, sum tey siga. Men eisini smærri stjørnur tekiast: Maria Skjøl Hansen, H. M. Ejdesgaard, Mourits Mohr, G. Dahl-Olsen, Sverri Fon, Johan Nielsen.

Frammalaga stendur eitt lítið upp-